

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Факультет культури і мистецтв
Кафедра музично-практичної підготовки

В. Охманюк, А. Гордійчук

Інструментознавство та інструментування

(мелодія народна «Гоп-га-гов»)

Методичні рекомендації для самостійної роботи з курсів
«Інструментознавство та інструментування» та
«Методика і практикум роботи з творчим колективом»

Луцьк
Вежа-Друк
2018

УДК 780.646.3:780.616.41:78.031.4(=161.2)(072)

О - 92

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 5 від 21 лютого 2018 р.);*

Рецензенти:

Мойсіюк В.В. – заслужений діяч мистецтв України, викладач Волинського державного коледжу культури і мистецтв імені І. Ф. Стравінського;

Шиманський П. Й. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музично-практичної підготовки факультету культури і мистецтв СНУ імені Лесі Українки.

Охманюк В., Гордійчук А.

О 92 Інструментознавство та інструментування (мелодія народна «Гоп-га-гов»): метод.- реком. для сам. роб. з курсів «Інструментознавство та інструментування» та «Методика і практикум роботи з творчим колективом» : / Віталій Охманюк, Андрій Гордійчук. – Луцьк : Вежа-Друк, 2018 – 42 с.

У методичні рекомендації з дисципліни «Інструментознавство та інструментування» запропоновано твір «Гоп-га-гов». Зроблено гармонічний аналіз та аранжування твору, в основі яких покладено теми українські народні мелодії. Переважно солюючими інструментами є сопілка та цимбали.

Рекомендовано студентам 1 курсу напряму «Музичне мистецтво» та викладачам вищих мистецьких навчальних закладів, керівникам професійних й аматорських оркестрів та ансамблів українських народних інструментів. Також матеріал наближено до практичного використання на заняттях з дисциплін «Оркестровий клас», «Художня лабораторія народного мистецтва», «Методика і практикум роботи з творчим колективом», «Лабораторія творчого колективу».

УДК 780.646.3:780.616.41:78.031.4(=161.2)(072)

© Охманюк В. Ф., Гордійчук А. М. 2018

© Східноєвропейський національний
університет імені Лесі Українки, 2018

Основні методико-виконавські вказівки та рекомендації стосовно роботи над художнім матеріалом у творі “Гоп-га-гов”

Танцювальна композиція «Гоп-га-гов» є зразком віртуозної п'єси, виписаної енергійним, але при цьому досить щільним розчерком пера. Поштовхом до інтенсивного розвитку її танцювальної мелодії виступає п'ятитактовий зачин. Його особливістю є унісонний виклад пасажів шістнадцятими в шести партіях, що для слухача стає знаком того, що п'єса буде витримана в суцільно гарячих емоціях, а для самих виконавців – виконує роль своєрідного захвату дихання, оскільки є найважчим в технічному відношенні місцем твору.

Основна тема (ц. 1) – це складений період, два речення якого співвідносяться як проведення теми в камерно-ансамблевому та власне повно-оркестровому викладі. Характер образності, а також особливості оркестрування певним чином перегукуються із відомим фіналом Другої симфонії Левка Ревуцького, що означає, крім усього іншого, те, що застосовані тут прийоми дійсно належать до широко апробованих в практиці народно-інструментальної гри. Оригінальна тема козачкового складу має звучати легко і невимушено за рахунок проведення мелодії у перших скрипок на фоні легкої підтримки інших інструментів (за винятком групи дерев'яних духових інструментів, потенціал якої аранжувальник приборігає для другого речення).

Ефектним прийомом композиції є використання елементів інструментального театру – вигуку оркестрантів «гоп-га-гов» в останньому такті форми, що створює ефект своєрідного тембро-фактурного предйому, а водночас служить засобом обману очікувань слухача, що, як відомо, стимулює його інтерес до подальшого активного слухання. Щільна фактура другого речення нагадує зачин і сприймається як апогей блискучої віртуозності.

Друга тема п'єси (ц. 2, e-moll) вносить у розвиток танцю ладовий і фактурний контраст. Її наспівна мелодія, що звучить у струнних інструментів, доповнюється деталізованим моторним контрапунктом дерев'яних духових, виклад якого нагадує основну, першу тему. Особливістю третьої теми (ц. 3) є контраст акцентованих акордів, викладених у всього оркестру, і віртуозних мелодичних пасажів сопілки, злегка підтриманих іншими дерев'яними духовими інструментами та першими скрипками.

Робота над четвертою темою (ц. 4, c-moll) потребує спеціальної уваги до сольних проведень у партіях кларнета, а потім і сопілки, які ведуть основну мелодію, а також перших скрипок, які виконують виразний мелодичний контрапункт до основної мелодії. Диригент повинен розуміти, наскільки важливо тут досягнути динамічного балансу між звучанням мелодичних голосів і рештою інструментів оркестру.

Репризи проведення тем представляють собою нові тембро-фактурні варіанти тем експозиції. Так мелодію першої теми замість перших скрипок в першому реченні виконують цимбали, а в другому – дует перших скрипок і цимбалів, вкінці ж п'єси танцювальна мелодія проходить у партіях всіх мелодичних інструментів одночасно – в шестикратному унісоні.

Гоп-га-гов

муз. народна
аранж. В. Охманюка 5

Allegro

Сопілка

Флейта

Кларнет in B♭

Труба in B♭

Тромбон

Барабан

Тарілка

Бас барабан

Бандура

Цимбали

Баян

Скрипка I

Скрипка I

Скрипка II

Скрипка II

Альт

Віолончель

Контрабас

The musical score is written for a 2/4 time signature with a key signature of one sharp (F#). The instruments are arranged in a standard orchestral layout. The woodwinds (Sopranino, Flute, Clarinet, Trumpet, Trombone) and strings (Violins I & II, Viola, Violoncello, Contrabass) play a rhythmic melody. The percussion (Drum, Snare, Bass Drum) and the Ukrainian folk instruments (Bandura, Tympani, Bayan) provide a strong rhythmic accompaniment. The score consists of 16 measures.

6

Соп.

Фл.

Кл.

Тр.

Тромб.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Банд.

Цимб.

Баян

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Гоп-га-гов

10

This musical score is for the piece "Gop-ga-gov" and is marked with the number 10. The score is arranged for a large ensemble of instruments. The instruments listed on the left are: Соп. (Sops), Фл. (Flutes), Кл. (Clarinet), Тр. (Trumpets), Тромб. (Trombones), Бараб. (Drums), Тар. (Percussion), Бас бараб. (Bass Drum), Банд. (Band), Цимб. (Cymbals), Баян (Bells), Скр. I (Violins I), Скр. II (Violins II), Альт (Violas), Виол. (Violas), and К-бас (Double Basses). The score is written in a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C). The music is organized into four measures. The Sops and Flutes parts are mostly rests. The Clarinet part has a melodic line in the first three measures, followed by a short phrase in the fourth. The Trumpets and Trombones play a rhythmic pattern of eighth notes. The Drums, Percussion, and Bass Drum parts provide a steady rhythmic accompaniment. The Band, Cymbals, and Bells play chords and rhythmic patterns. The Violins I and II parts have melodic lines, while the Violas and Double Basses play a rhythmic accompaniment.

14

Соп.
Фл.
Кл.
Тр.
Тромб.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Банд.
Цимб.
Баян
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

18

Соп.

Фл.

Кл.

Тр.

Тромб.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Банд.

Цимб.

Баян

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

trm

22 (2) *tr*

Соп.
Фл.
Кл.
Тр.
Тромб.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Банд.
Цимб.
Баян
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

26

tr

Соп.

Фл.

Кл.

Тр.

Тромб.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Банд.

Цимб.

Баян

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

30

Соп.

Фл.

Кл.

Тр.

Тромб.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Банд.

Цимб.

Баян

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

trm

34

Соп.
Фл.
Кл.
Тр.
Тромб.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Банд.
Цимб.
Баян
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

tr

tr

38

3

Соп.

Фл.

Кл.

Тр.

Тромб.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Банд.

Цимб.

Баян

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

42

Соп.
Фл.
Кл.
Тр.
Тромб.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Банд.
Цимб.
Баян
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

46

Соп.

Фл.

Кл.

Тр.

Тромб.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Банд.

Цимб.

Баян

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, page 16, starting at measure 46. The score is arranged in a standard orchestral format. The top staff is for the Soprano (Соп.), followed by Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), Drums (Бараб.), Snare (Тар.), Bass Drum (Бас бараб.), Band (Банд.), Cymbals (Цимб.), Bells (Баян), Violins I (Скр. I), Violins II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The key signature is two sharps (F# and C#), and the time signature is 4/4. The score features a variety of rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. The woodwinds and strings play melodic lines, while the percussion provides a steady rhythmic accompaniment. The brass instruments have some melodic fragments and rests. The overall texture is dense and characteristic of a late 19th or early 20th-century orchestral work.

50

Соп.
Фл.
Кл.
Тр.
Тромб.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Банд.
Цимб.
Баян
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

54

Соп.

Фл.

Кл.

Тр.

Тромб.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Банд.

Цимб.

Баян

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

58

Соп.
Фл.
Кл.
Тр.
Тромб.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Банд.
Цимб.
Баян
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

Detailed description: This page of a musical score covers measures 58 through 61. The score is arranged in a standard orchestral layout. The top staves are for woodwinds: Soprano Saxophone (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), and Trumpet (Тр.). Below these are the brass instruments: Trombone (Тромб.). The percussion section includes Drum (Бараб.), Tom-tom (Тар.), Bass Drum (Бас бараб.), Snare Drum (Банд.), and Cymbal (Цимб.). The string section consists of Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 4/4. The woodwinds and strings play rhythmic patterns, while the brass instruments have more melodic lines. The percussion provides a steady accompaniment.

62

Соп.
Фл.
Кл.
Тр.
Тромб.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Банд.
Цимб.
Баян
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

66

Соп.
Фл.
Кл.
Тр.
Тромб.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Банд.
Цимб.
Баян
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

70

Соп.
Фл.
Кл.
Тр.
Тромб.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Банд.
Цимб.
Баян
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

Detailed description of the musical score: The score is for measures 70 through 73. It features a variety of instruments. The woodwinds (Soprano, Flute, Clarinet, Trumpet) and strings (Violin I, Violin II, Viola, Violoncello) are mostly silent, indicated by a horizontal line with a fermata. The Trombones play a rhythmic pattern of eighth notes. The Percussion section includes Drum, Snare, Bass Drum, and Cymbal, all playing rhythmic patterns. The Band consists of strings playing chords. The Bajan plays chords. The Violins and Viola play chords. The Violoncello plays a rhythmic pattern of eighth notes.

74

Соп.
Фл.
Кл.
Тр.
Тромб.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Банд.
Цимб.
Баян
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

Detailed description of the musical score: The score is for measures 74 through 77. It features a variety of instruments. The woodwinds (Soprano, Flute, Clarinet, Trumpet) and strings (Violin I, Violin II, Viola, Cello) are mostly playing sustained notes or chords. The brass (Trumpet, Trombone) has a rhythmic pattern of eighth notes. The percussion (Drum, Tom, Bass Drum) provides a steady beat. The keyboard instruments (Bandoneon, Cimbalom, Bayan) play chords and rhythmic patterns. The strings (Violin I, Violin II, Viola, Cello) play chords and rhythmic patterns. The score is in a key with two sharps (F# and C#) and a 2/4 time signature.

78

Соп. *tr*

Фл.

Кл.

Тр.

Тромб.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Банд.

Цимб.

Баян

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

82

Соп.

Фл.

Кл.

Тр.

Тромб.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Банд.

Цимб.

Баян

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

trm

86 (6) *trmm*

Соп.
Фл.
Кл.
Тр.
Тромб.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Банд.
Цимб.
Баян
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

90

Соп.

Фл.

Кл.

Тр.

Тромб.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Банд.

Цимб.

Баян

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

trill

trill

94

Соп.

Фл.

Кл.

Тр.

Тромб.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Банд.

Цимб.

Баян

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

trmm

trmm

98

Соп.

Фл.

Кл.

Тр.

Тромб.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Банд.

Цимб.

Баян

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

tr

tr

tr

102

Соп.
Фл.
Кл.
Тр.
Тромб.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Банд.
Цимб.
Баян
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

106

Соп.
Фл.
Кл.
Тр.
Тромб.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Банд.
Цимб.
Баян
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, numbered 106. It features 17 staves for different instruments. The top staff is for the Soprano (Соп.), followed by Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), Drum (Бараб.), Tambourine (Тар.), Bass Drum (Бас бараб.), Bandoneon (Банд.), Cymbal (Цимб.), Accordion (Баян), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The score is written in a key signature of two sharps (F# and C#) and a 4/4 time signature. The music consists of several measures, with various rhythmic patterns and dynamics markings such as accents (v) and slurs. The woodwinds and strings play melodic lines, while the percussion instruments provide a steady rhythmic accompaniment.

110

Соп.

Фл.

Кл.

Тр.

Тромб.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Банд.

Цимб.

Баян

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

114

Соп.

Фл.

Кл.

Тр.

Тромб.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Банд.

Цимб.

Баян

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

trw

118 (8) *tr*

Соп.
Фл.
Кл.
Тр.
Тромб.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Банд.
Цимб.
Баян
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

122

Соп.

Фл.

Кл.

Тр.

Тромб.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Банд.

Цимб.

Баян

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

trill

trill

126

Соп.

Фл.

Кл.

Тр.

Тромб.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Банд.

Цимб.

Баян

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

tremolo

tremolo

130

tr

Соп.
Фл.
Кл.
Тр.
Тромб.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Банд.
Цимб.
Баян
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

134

Соп.

Фл.

Кл.

Тр.

Тромб.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Банд.

Цимб.

Баян

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Віол.

К-бас

138

Соп.

Фл.

Кл.

Тр.

Тромб.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Банд.

Цимб.

Баян

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

142

Соп.
Фл.
Кл.
Тр.
Тромб.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Банд.
Цимб.
Баян
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

146

Соп.
Фл.
Кл.
Тр.
Тромб.
Бараб.
Тар.
Бас бараб.
Банд.
Цимб.
Баян
Скр. I
Скр. I
Скр. II
Скр. II
Альт
Виол.
К-бас

Detailed description of the musical score: The score is for a full orchestra and vocal soloist. It begins at measure 146. The key signature is two sharps (F# and C#). The vocal part (Соп.) features a melodic line with some grace notes. The woodwinds (Фл., Кл., Тр.) play rhythmic patterns, often in unison or close harmony. The brass (Тромб.) provides a steady accompaniment. The percussion (Бараб., Тар., Бас бараб.) maintains a consistent rhythmic pulse. The strings (Банд., Цимб., Баян, Скр. I, Скр. I, Скр. II, Скр. II, Альт, Виол., К-бас) play a supporting role with chords and rhythmic figures. The score is written in a standard orchestral format with multiple staves for each instrument.

150 *Coda*

Соп.

Фл.

Кл.

Тр.

Тромб.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Банд.

Цимб.

Баян

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

The musical score is for a Coda section, page 42, starting at measure 150. It features a variety of instruments: Soprano (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), Drum (Бараб.), Snare (Тар.), Bass Drum (Бас бараб.), Bandoneon (Банд.), Cymbal (Цимб.), Accordion (Баян), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The score is written in a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C). The woodwinds and strings play melodic lines, while the percussion and accordion provide rhythmic accompaniment. The piece concludes with a Coda symbol.

Список використаних джерел

1. Браславский Д. Основы инструментовки для эстрадного оркестра / Д. Браславский. – М.: [б. и.], 1967. – 323 с.
2. Гайденко А. П. Инструментознавство та основи теорії інструментування / А. П. Гайденко. – Х.: Майдан, 2010. – 234 с.
3. Гуменюк А. Українські народні інструменти / А. Гуменюк. – К.: Муз. Україна, 1967. – 243 с.
4. Гуцал В. Инструментовка для оркестру народних інструментів / В. Гуцал. – К.: Муз Україна, 1988. – 79 с.
5. Черкаський Л. Українські народні інструменти / Л. Черкаський. – К.: Техніка, 2003. – 262 с.

Навчально-методичне видання

Охманюк Віталій Федорович
Гордійчук Андрій Миколайович

Інструментознавство та інструментування (мелодія народна «Гоп-га-гов»)

*Методичні рекомендації для самостійної роботи з курсів
«Інструментознавство та інструментування» та
«Методика і практикум роботи з творчим колективом»*

Друкується в авторській редакції

Формат ..... Обсяг ..... ум. друк. арк., ... обл.-вид. арк.
Наклад ... пр. Зам..... Видавець і виготовлювач – Вежа-Друк
(м. Луцьк, вул. Бойка, 1, тел. (0332) 29-90-65).
Свідоцтво Держ. комітету телебачення та радіомовлення України
ДК № .... від .....2018 р.